

USTAWA

z dnia ..... 2014 r. o zmianie ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r.
o ochronie przeciwpożarowej

Art. 1. W ustawie z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. z 2009 r., Nr 178, poz. 1380 – j.t.) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 26 otrzymuje brzmienie:

„Art. 26. 1. Strażakowi jednostki ochrony przeciwpożarowej, a także członkowi ochotniczej straży pożarnej, zwanemu dalej „osobą poszkodowaną”, który w związku z udziałem w działaniach ratowniczych lub ćwiczeniach doznał uszczerbku na zdrowiu lub poniósł szkodę w mieniu, przysługuje:

1) jednorazowe odszkodowanie w razie doznania stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu;

1a) **zasiłek chorobowy - dla osoby poszkodowanej, której niezdolność do pracy spowodowana została uszczerbkiem na zdrowiu doznany w związku z udziałem w działaniach ratowniczych lub ćwiczeniach;**

1b) **świadczenie rehabilitacyjne – dla osoby poszkodowanej, która po wyczerpaniu zasiłku chorobowego jest nadal niezdolna do pracy, a dalsze leczenie lub rehabilitacja lecznicza rokuje odzyskanie zdolności do pracy;**

2) renta z tytułu całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy;

3) odszkodowanie z tytułu szkody w mieniu.

2. Członkom rodziny osoby poszkodowanej, która zmarła wskutek okoliczności, o których mowa w ust. 1, przysługuje:

1) jednorazowe odszkodowanie z tytułu śmierci osoby poszkodowanej;

2) renta rodzinna;

3) odszkodowanie z tytułu szkody w mieniu.

3. Jednorazowe odszkodowania, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i ust. 2 pkt 1, przysługują na zasadach określonych dla strażaków Państwowej Straży Pożarnej w wysokości kwot ustalanych na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych i są wypłacane przez podmioty ponoszące koszty funkcjonowania jednostki ochrony przeciwpożarowej.

3a. Zasiłki chorobowe i świadczenia rehabilitacyjne, o których mowa w ust. 1 pkt 1a i 1b, przysługują w wysokości kwot ustalanych na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, przy przyjęciu jako podstawy wymiaru świadczenia kwoty minimalnego wynagrodzenia ustalonego na podstawie odrębnych przepisów, i są wypłacane przez podmioty ponoszące koszty funkcjonowania jednostki ochrony przeciwpożarowej.

3b. Zasiłki chorobowe i świadczenia rehabilitacyjne, o których mowa w ust. 1 pkt 1a i 1b, przysługujące osobie poszkodowanej będącej członkiem jednostki ochrony przeciwpożarowej włączonej do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego ustala i wypłaca właściwy komendant wojewódzki Państwowej Straży Pożarnej.

4. Renty, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i ust. 2 pkt 2, przysługują:

1) osobom poszkodowanym będącym członkami ochotniczych straży pożarnych oraz członkami ich rodzin – na zasadach, w trybie i wysokości określonych w przepisach

o zaopatrzeniu z tytułu wypadków lub chorób zawodowych powstałych w szczególnych okolicznościach;

2) osobom poszkodowanym będącym strażakami jednostek ochrony przeciwpożarowej oraz członkami ich rodzin – na zasadach, w trybie i wysokości określonych w przepisach o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych.

5. Odszkodowanie, o którym mowa w ust. 1 pkt 3 oraz w ust. 2 pkt 3, ustala i wypłaca, z zastrzeżeniem ust. 6, podmiot ponoszący koszty funkcjonowania jednostki ochrony przeciwpożarowej na podstawie przepisów o odszkodowaniach przysługujących w związku ze służbą w Państwowej Straży Pożarnej.

6. Odszkodowanie, o którym mowa w ust. 1 pkt 3 oraz w ust. 2 pkt 3, przysługujące osobie poszkodowanej lub członkowi rodziny osoby poszkodowanej będącej członkiem jednostki ochrony przeciwpożarowej włączonej do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego ustala i wypłaca właściwy komendant wojewódzki Państwowej Straży Pożarnej.

7. Wysokość odszkodowania, o którym mowa w ust. 1 pkt 3 oraz w ust. 2 pkt 3, ustala się według następujących zasad:

1) w razie utraty lub całkowitego zniszczenia mienia odszkodowanie ustala się według ceny zakupu obowiązującej w czasie ustalania odszkodowania, z uwzględnieniem stopnia zużycia mienia;

2) w razie uszkodzenia mienia odszkodowanie stanowi równowartość przywrócenia go do stanu sprzed wypadku; jeżeli jednak stopień uszkodzenia jest znaczny albo koszty naprawy przekroczyłyby wartość uszkodzonego mienia, wypłaca się odszkodowanie w wysokości określonej w pkt 1.

8. Osobie poszkodowanej, której świadczenia odszkodowawcze, o których mowa w ust. 1, przysługują także z tytułu stosunku pracy lub służby albo ubezpieczenia społecznego lub majątkowego, przyznaje się jedno świadczenie wybrane przez zainteresowanego.

9. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, tryb przyznawania świadczeń, o których mowa w ust. 1 pkt 1, 1a i 3 oraz w ust. 2 pkt 1 i 3, z uwzględnieniem rodzaju dokumentów stanowiących podstawę do wszczęcia, prowadzenia i zakończenia postępowania, treści orzeczenia kończącego postępowanie oraz trybu odwoławczego.

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie w terminie 14 dni od dnia jej ogłoszenia.

UZASADNIENIE PROJEKTU USTAWY

1. Potrzeba i cel wydania ustawy. Przedstawienie rzeczywistego stanu w dziedzinie, która ma być unormowana. Wykazanie różnic pomiędzy dotychczasowym, a projektowanym stanem prawnym. Przedstawienie przewidywanych skutków społecznych, gospodarczych, finansowych i prawnych.

W obecnym stanie prawnym, ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej, w art. 26 ust. 1, limituje uprawnienia strażaka jednostki ochrony przeciwpożarowej, a także członka ochotniczej straży pożarnej, który w związku z udziałem

w działaniach ratowniczych lub ćwiczeniach doznał uszczerbku na zdrowiu lub poniósł szkodę w mieniu, jedynie do:

- jednorazowego odszkodowania w razie doznania stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu,
- renty z tytułu całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy,
- odszkodowania z tytułu szkody w mieniu.

Przywołany powyżej przepis nie przewiduje żadnych świadczeń dla strażaka jednostki ochrony przeciwpożarowej w przypadku powstania jego niezdolności do pracy wywołanej uszczerbkiem na zdrowiu powstałym w związku z jego udziałem w działaniach ratowniczych lub w ćwiczeniach.

Obecne uregulowanie skutkuje mniej poważnymi skutkami w przypadku strażaków zatrudnionych w tym charakterze na podstawie umów o pracę lub też posiadających inny tytuł ubezpieczenia społecznego, na przykład z tytułu zatrudnienia lub prowadzenia własnej działalności gospodarczej. W przypadku jednak braku takiego tytułu, strażak jednostki ochrony przeciwpożarowej w okresie niezdolności do pracy nie uzyskuje obecnie żadnego świadczenia, z którego mógłby utrzymać siebie lub osoby dla siebie najbliższe, jednocześnie zaś nie może podjąć żadnego zatrudnienia, z uwagi na swoją niezdolność do pracy.

Dla porównania, strażak Państwowej Straży Pożarnej, uczestniczący jednakowo w tych samych działaniach ratowniczych, który podobnie, jak strażak-ochotnik, odniósłby taki uszczerbek, przez cały okres choroby lub niezdolności do służby, zachowałby uprawnienie do uposażenia w pełnej wysokości.

Projektowana ustawa zmierza do usunięcia wyżej przywołanej dysproporcji między uprawnienia strażaków różnych formacji, a ponadto do zabezpieczenia społecznego strażaków nieposiadających żadnego tytułu ubezpieczenia społecznego, na wypadek powstania u nich niezdolności do pracy wywołanej uszczerbkiem na zdrowiu powstałym w związku z udziałem w działaniach ratowniczych lub w ćwiczeniach.

Różnica pomiędzy dotychczasowym, a projektowanym stanem prawnym wyraża się w rozszerzeniu uprawnień przysługujących strażakom jednostek ochrony przeciwpożarowej o prawo do zasiłku chorobowego oraz świadczenia rehabilitacyjnego. Ponieważ oba te uprawnienia nie były dotąd znane ustawie, konieczne jest odwołanie się do konstrukcji prawnej tych świadczeń, unormowanej w przepisach o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych.

Wysokość świadczeń z tytułu zasiłku chorobowego oraz świadczenia rehabilitacyjnego, na gruncie przepisów o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, ustalana jest w oparciu o podstawę wymiaru, przyjmowaną na zasadach określonych w tych przepisach. W przypadku strażaków jednostek ochrony przeciwpożarowej, niejednokrotnie nie posiadają oni tytułu ubezpieczenia społecznego pozwalającego ustalić podstawę wymiaru zasiłku chorobowego oraz świadczenia rehabilitacyjnego. Stąd też, w projektowanej ustawie konieczne jest autonomiczne ustalenie podstawy wymiaru świadczenia. W przedkładanym projekcie, za podstawę taką przyjęto kwotę minimalnego wynagrodzenia, ustalanego na podstawie odrębnych przepisów.

Celem zachowania konsekwencji w modelu ustalania i wypłacania zasiłków chorobowych i świadczeń rehabilitacyjnych, w porównaniu do modelu ustalania i wypłacania pozostałych, obecnie przewidzianych świadczeń, przyjęto, iż będą one wypłacane przez podmioty ponoszące koszty funkcjonowania jednostki ochrony przeciwpożarowej, jednakże w przypadku świadczeń przysługującej osobie poszkodowanej będącej członkiem jednostki ochrony przeciwpożarowej włączonej do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego, świadczenia te będą ustalane i wypłacane przez właściwego komendanta wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej.

Jednocześnie zachowuje się istniejącą zasadę, iż w razie zbiegu tytułów uprawnień przewidzianych ustawą, w tym również do zasiłku chorobowego oraz świadczenia rehabilitacyjnego, osobie poszkodowanej przyznaje się tylko jedno świadczenie, według jej wyboru.

W zakresie przewidywanych skutków społecznych, gospodarczych, finansowych i prawnych projektowanej zmiany stanu prawnego, w pierwszym rzędzie wskazania wymaga zatarcie poczucia społecznej niesprawiedliwości wynikającej z różnicowania uprawnień strażaków jednostek ochrony przeciwpożarowej, w tym strażaków-ochotników oraz strażaków Państwowej Straży Pożarnej, podczas gdy najczęściej biorą oni wspólnie udział w działaniach ratowniczych oraz narażeni są na jednakowe niebezpieczeństwo odniesienia uszczerbku na zdrowiu w ich trakcie. Dodatkowym

atutem projektowanej zmiany jest usunięcie barier powstrzymujących osoby uczące się lub bezrobotne przed udziałem w jednostkach ochrony przeciwpożarowej, a w szczególności w ochotniczej straży pożarnej, związane z ich obawami co do ich zabezpieczenia społecznego, gdyby w następstwie urazu odniesionego w związku z działaniami ratowniczymi pozbawieni zostali możliwości zarobkowania lub poszukiwania zatrudnienia.

Co do przewidywanych skutków finansowych, wprowadzenie projektowanych zmian spowoduje z pewnością zwiększenie wydatków na zabezpieczenie społeczne strażaków jednostek ochrony przeciwpożarowej. Brak jest jednak obecnie danych pozwalających precyzyjnie określić wysokość tego wzrostu. Z uwagi na brak takich statystyk, nie sposób ustalić, jaki procent strażaków w czasie prowadzenia działań ratowniczych lub ćwiczeń nie posiada żadnego tytułu ubezpieczenia społecznego, a ponadto, jaki procent osób poszkodowanych dokonałoby spośród przysługujących im uprawnień wyboru przewidzianych w projektowanej ustawie.

Istniejące dane pozwalają jednak stwierdzić, iż wysokość wydatków spowodowanych przyjęciem projektowanej ustawy nie byłaby znaczna.

Zgodnie z danymi podanymi za rok 2012 w Biuletynie Informacyjnym Państwowej Straży Pożarnej, w 2012 r., ogółem jednostki ochrony przeciwpożarowej włączone do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego postawiły do dyspozycji systemu:

- PSP – ok. 24 tys. zawodowych strażaków,
- OSP – ponad 130 tys. ratowników w wieku 18-65 lat oraz ponad 9000 samochodów pożarniczych,
- ZSP – 273 ratowników i 60 pojazdów różnych typów.

W tym roku, w działaniach ratowniczych udział brało ogółem ponad 1555 tys. strażaków Państwowej Straży Pożarnej (liczonych celem ustalenia poziomu zaangażowania) oraz 1422 tys. strażaków ochotników (liczonych w ten sam sposób), z czego 1034 tys. członków OSP jednostek włączonych do KSRG i 388 tys. członków OSP spoza tego systemu.

Zgodnie z danymi zawartymi w Biuletynie Informacyjnym PSP, w 2012 r. doszło do 166 wypadków członków OSP, w tym 3 wypadków zbiorowych, w których poszkodowanych zostało 172 strażaków-ochotników, z czego 167 doznało lekkiego uszczerbku na zdrowiu, 1 ciężkiego, 4 natomiast straciło życie.

Przyjmując, iż:

- 1) lekki uszczerbek wiąże się z niezdolnością do pracy nieprzekraczającą 7 dni – suma zasiłków chorobowych wypłaconych rocznie na podstawie przepisów projektowanej ustawy, w zakresie obejmującym taki uszczerbek, nie przekroczyłaby kwoty 53.273,00 złotych bez odliczenia zaliczki na podatek dochodowy (319,00 złotych x 167),
- 2) ciężki uszczerbek wiąże się z niezdolnością do pracy nieprzekraczającą 182 dni – suma zasiłków chorobowych wypłaconych rocznie na podstawie przepisów projektowanej ustawy, w zakresie obejmującym taki uszczerbek, nie przekroczyłaby kwoty 8.285,00 złotych bez odliczenia zaliczki na podatek dochodowy (8.285,00 złotych x 1).

Z uwagi na istniejącą infrastrukturę oraz zaplecze kadrowe, wprowadzenie projektowanych zmian nie spowoduje powstania znaczących kosztów obsługi ustalania i wypłacania przedmiotowych świadczeń.

W zakresie przewidywanych skutków prawnych, wprowadzenie projektowanej ustawy spowoduje konieczność przyjęcia nowego rozporządzenia wykonawczego w miejsce rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 grudnia 2003 r., w sprawie przyznawania świadczeń odszkodowawczych strażakom jednostek ochrony przeciwpożarowej i członkom ochotniczej straży pożarnej z tytułu uszczerbku na zdrowiu albo szkody w mieniu, a w przypadku ich śmierci przyznawania odszkodowań członkom ich rodzin.

2. Wskazanie źródeł finansowania projektu ustawy.

Projekt ustawy przewiduje, iż świadczenia przysługujące osobom poszkodowanym tytułem zasiłku chorobowego oraz świadczenia rehabilitacyjnego, wypłacane będą przez podmioty ponoszące koszty funkcjonowania jednostki ochrony przeciwpożarowej, za wyjątkiem świadczeń przysługujących osobie poszkodowanej będącej członkiem jednostki ochrony przeciwpożarowej włączonej do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego, dla których świadczenia te będą wypłacane przez właściwego komendanta wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej. W konsekwencji, projekt ustawy finansowany będzie z budżetu jednostek samorządu terytorialnego ponoszących dotychczas koszty funkcjonowania danej jednostki ochrony przeciwpożarowej, jak również ze środków pozostających do dyspozycji Ministra Spraw Wewnętrznych, na cele funkcjonowania Państwowej Straży Pożarnej.

3. Założenia projektów podstawowych aktów wykonawczych.

Projekt ustawy wiąże się z koniecznością zmiany delegacji przewidzianej w art. 26 ust. 9 ustawy o ochronie przeciwpożarowej oraz określenia, w drodze rozporządzenia, trybu przyznawania wszystkich świadczeń przewidzianych ustawą, w tym wprowadzanych projektem ustawy, z uwzględnieniem rodzaju dokumentów stanowiących podstawę do wszczęcia, prowadzenia i zakończenia postępowania, treści orzeczenia kończącego postępowanie oraz trybu odwoławczego.

4. Oświadczenie o zgodności projektu ustawy z prawem Unii Europejskiej albo oświadczenie, że przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty prawem Unii Europejskiej.

Projekt nie był poddany konsultacjom, o których mowa w art. 34 ust. 3 Regulaminu Sejmu RP.